ISSN 1857-3282

Interviul de Joi » pag. 3-4
Maria Cîrnaț – Pedagogul Anului 2026

Opinii și reflecții » pag. 5
Programul „Mental Health Matters” – o nouă viziune de formare a pedagogilor sociali

Cultură și educație » pag. 7
Studiu CBOL: 96,3% dintre respondenți consideră că tehnologiile digitale contribuie la îmbunătățirea calității educației

Univers Pedagogic pro

39 (1016), 5 noiembrie 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

Indemnizații a câte 200.000 de lei pentru profesorii care aleg să predea în Găgăuzia și Taraclia

Profesorii care vor accepta să ocupe posturi didactice vacante în școlile din UTA Găgăuzia și raionul Taraclia, pentru a preda discipline școlare în limba română, vor beneficia de indemnizații unice a câte 200.000 de lei. Mecanismul de sprijin financiar, instituit în premieră și aprobat de Guvern, are drept scop atragerea cadrelor didactice în aceste regiuni, unde deficitul de profesori reprezintă o provocare pentru sistemul educațional.

Indemnizația va fi acordată în două tranșe: prima, după repartizarea și angajarea în funcție, iar cea de-a doua, după șase luni de activitate, dacă raporturile de muncă sunt menținute. Pentru a beneficia de acest sprijin, profesorii trebuie să își asume un angajament de activitate de cel puțin cinci ani și să asigure o normă didactică de minimum 18 ore pe săptămână. Măsura se adresează exclusiv cadrelor didactice care se relochează pentru ocuparea posturilor vacante, fără a-i include pe profesorii deja angajați în instituțiile din cele două regiuni.

Inițiativa urmărește nu doar completarea necesarului de personal didactic, ci și consolidarea predării în limba română în școlile cu predare în limbile minorităților etnice. Autoritățile mizează astfel pe extinderea accesului elevilor la educație de calitate și pe dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română, importante pentru continuarea studiilor, integrarea profesională și participarea la viața societății.

Standarde europene pentru predarea limbii române ca limbă nematernă

Elaborarea unor instrumente de predare și evaluare adaptate standardelor europene a fost abordată în cadrul unui seminar organizat de Ministerul Educației și Cercetării în perioada 2-4 noiembrie a.c., în parteneriat cu Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și cu sprijinul Oficiului Înaltului Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale. La activitate au participat experți în curriculum, formatori naționali, evaluatori la examenele de stat și profesori universitari și preuniversitari care predau limba română în școlile cu instruire în limbile minorităților naționale.

Aceștia au lucrat la proiectarea și calibrarea instrumentelor de predare-evaluare în conformitate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). Instruirea a fost susținută de prof. univ., dr. habil. Elena Platon și lect. univ., dr. Ștefania-Lucia Tărău, de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

Un element important al programului l-a constituit multiplicarea formării: participanții au transmis ulterior cunoștințele și competențele dobândite altor specialiști din domeniu. Inițiativa vizează îmbunătățirea calității predării limbii române și dezvoltarea unor practici de evaluare aliniate standardelor europene, astfel încât elevii din școlile cu predare în limbile minorităților naționale să dobândească competențe lingvistice necesare continuării studiilor și integrării profesionale și sociale.

Universitățile din Moldova au atras studenți din 31 de țări

Psihologia, Dreptul, Medicina, Pedagogia preșcolară și Stomatologia sunt specialitățile care au atras cel mai mult interesul tinerilor de peste hotare în acest an universitar. În total, 2.433 de studenți străini au ales să-și facă studiile în Republica Moldova, cu 122 mai mulți decât în anul precedent. Datele preliminare ale universităților arată că 1.469 dintre aceștia sunt înscriși la licență, iar 964 – la master.

Harta proveniență studenților cuprinde 31 de țări, de la România, Ucraina, India și Israel, care asigură cele mai mari contingente, până la SUA, China, Suedia, Danemarca, Tunisia și Azerbaidjan. Diversitatea geografică este însoțită de una a opțiunilor academice: pe lângă domeniile tradiționale, precum Medicina și Dreptul, tinerii aleg Științele educației, domeniul economic, tehnologiile informației, ingineria și arhitectura.

Printre instituțiile care au înmatriculat cei mai mulți studenți internaționali se numără Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat

de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și Universitatea de Stat din Moldova. Interesul tinerilor de peste hotare este susținut și prin investiții în modernizarea învățământului superior. În ultimii cinci ani, infrastructura universitară a beneficiat de peste 600 de milioane de lei, iar aproximativ un milion de euro, alocați cu sprijinul Băncii Mondiale, au fost investiți în internaționalizarea studiilor. Programele universitare modernizate și acreditate internațional, pregătirea profesorilor pentru predarea în limba engleză și platforma studyin.md fac parte din eforturile de promovare a ofertei academice a Republicii Moldova, inclusiv pe piețe cu potențial ridicat, precum India. ■

La Colegiul Agroindustrial din Grinăuți, s-a inaugurat un laborator de mecanică agricolă

Un laborator tehnico-didactic de mecanică agricolă a fost deschis la Colegiul Agroindustrial „Gheorghe Răducan” din satul Grinăuți, Ocnița. Noua clădire a fost construită și dotată cu suportul financiar al Băncii Europene de Investiții, în cadrul proiectului „Livada Moldovei”. Edificiul ridicat are o suprafață de aproximativ 407 metri pătrați, investiția constituind aproximativ 570 de mii de euro.

Infrastructura modernizată urmează să contribuie la pregătirea practică a celor 300 de elevi care studiază la Colegiu, în conformitate cu cerințele curriculumului național și standardele europene de calitate în educație. De remarcat că laboratorul include spații destinate instruirii în domeniile mecanicii agricole, sudării, forjării, mentenanței și reparației mașinilor agricole.

Investițiile cu privire la modernizarea instituțiilor de învățământ agricol urmăresc să ofere condiții mai bune de studiu, predare și dezvoltare a unor competențe practice necesare pe piața muncii. Proiectul „Livada Moldovei” este implementat cu sprijinul financiar al Băncii Europene de Investiții.

Părinții din Chișinău, invitați să semnaleze problemele din școlile în care învață copiii lor

Părinții elevilor din instituțiile de învățământ ale municipiului Chișinău pot contribui la evaluarea serviciilor educaționale prin completarea unui chestionar anonim, lansat de Direcția Generală Educație, Tineret și Sport (DGETS). Formularul urmărește să colecteze opinii despre necesitățile, așteptările și experiențele familiilor, inclusiv eventuale probleme întâlnite în instituțiile de învățământ.

Un subiect distinct vizat de chestionar îl constituie identificarea cazurilor de colectare ilicită de bani în clasele și grupele cu program prelungit. Potrivit DGETS, răspunsurile părinților vor fi utilizate pentru îmbunătățirea serviciilor educaționale și a relației dintre școală și familie, fiind tratate cu confidențialitate. În paralel, în perioada 2 noiembrie - 18 decembrie curent, specialiștii Direcției vor efectua vizite în instituțiile de învățământ din capitală pentru a verifica modul de organizare a activităților și condițiile oferite copiilor. Vor fi examinate sălile de clasă, cantinele, activitățile desfășurate după ore, procedeele de respectare a cerințelor sanitare și documentele instituțiilor.

De asemenea, discuțiile cu profesorii și părinții vor completa evaluarea. În instituțiile în care vor fi constatate deficiențe, administrațiile vor trebui să stabilească măsuri concrete și termene de remediere. Rezultatele verificărilor vor fi incluse într-un raport final.

UPSC a lansat campania de Crăciun „Dăruim din inimă”

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a lansat, la 2 noiembrie a.c., campania tradițională de caritate „Dăruim din inimă”, desfășurată în perioada noiembrie-decembrie. Inițiativa mobilizează comunitatea universitară pentru a sprijini persoane aflate în situații de vulnerabilitate, prin colectarea de bunuri necesare pentru trei centre sociale din capitală.

Beneficiarii campaniei sunt Centrul de zi pentru persoane cu dizabilități și tulburări din spectrul autismului „ADIR”, Centrul de găzduire și orientare pentru persoane fără domiciliu stabil și Centrul Maternal „În brațele mamei”, care oferă protecție mamelor cu copii mici și femeilor însărcinate aflate în situații de criză.

Studenții, cadrele didactice și ceilalți membri ai comunității UPSC pot contribui cu produse alimentare neperisabile, articole de igienă personală și de curățenie, haine și accesorii pentru sezonul rece, pături, prosoape, precum și cărți, rechizite și jocuri educative pentru copii. Sunt binevenite și mici daruri de Crăciun, menite să aducă bucurie beneficiarilor centrelor sociale.

Donațiile pot fi depuse la punctele de colectare amenajate la parterul blocurilor de studii nr. 1, 2, 3 și 7. Produsele alimentare și cele de igienă trebuie să fie sigilate și în termen de valabilitate, iar articolele vestimentare – noi sau în stare excelentă și curate. ■

„Dăruiește o carte” – dăruiește cunoaștere, bucurie și emoție!

„Cărțile sunt fluturi cu care zburăm prin propria noastră minte”
Mircea Cărtărescu

În lunile septembrie și octombrie a.c., la IPÎ Liceul Teoretic „Orizont”, filiala Bălți, s-a desfășurat cu succes activitatea „Dăruiește o carte”, o inițiativă frumoasă, menită să aducă lectura mai aproape de sufletele copiilor și să transforme generozitatea într-o valoare împărtășită. La acest eveniment s-au alăturat cu entuziasm elevi, părinți și angajați ai instituției, demonstrând că dragostea pentru carte și dorința de a dărui pot uni întreaga comunitate școlară.

Scopul inițiativei nu a fost doar de a îmbogăți fondul de carte, ci și de a cultiva dragostea pentru lectură, de a stimula curiozitatea și setea de cunoaștere, de a promova generozitatea și solidaritatea. Fiecare carte oferită a devenit un dar neprețuit, o invitație la visare, descoperire și explorare a unor lumi fascinante. O carte dăruită înseamnă o poveste împărtășită, o minte îmbogățită și o nouă oportunitate de a descoperi lumea!

Suntem recunoscători tuturor elevilor, părinților și angajaților instituției care s-au implicat în această campanie și au demonstrat că gesturile mici pot genera schimbări frumoase și durabile. Să continuăm să dăruim cărți, să împărtășim povești și să construim împreună o comunitate în care lectura este o bucurie, iar generozitatea – o lecție de viață!

Olga PREPELIȚA,
Alexandru COCETOV
IPÎ Liceul Teoretic „Orizont”, Bălți

MARIA CÎRNAȚ – PEDAGOGUL ANULUI 2026

„Un titlu se obține într-un moment, dar valoarea lui trebuie confirmată prin ceea ce faci zi de zi”

Se spune că un profesor bun explică, dar un profesor extraordinar transformă cifrele în certitudini și rigoarea în pasiune. În spatele fiecărei ore reușite și al fiecărui elev care își depășește limitele stă un echilibru fin între fermitate și empatie, dar mai ales o poveste de dăruire care lasă urme adânci în timp. Maria Cîrnaț, profesor de matematică, director adjunct pe probleme instructiv-educative la Instituția Publică Liceul Teoretic „Gaudeamus” din mun. Chișinău, a fost desemnată câștigătoarea locului I la concursul „Pedagogul Anului 2026”, la aria curriculară „Matematică și științe”. În interviul de mai jos veți afla ce înseamnă cu adevărat autoritatea la catedră, provocările care modelează caractere și cum o carieră clădită cu răbdare, viziune managerială și dragoste pentru copii devine o sursă de inspirație pentru întregul sistem educațional.

- Felicitări pentru obținerea locului I la etapele municipală și republicană! Ce a însemnat această competiție pentru dumneavoastră și care a fost momentul în care ați simțit că sunteți pe drumul cel bun spre victorie?

- Vă mulțumesc pentru felicitări! Participarea la concursul „Pedagogul Anului 2026” a însemnat pentru mine mai mult decât o competiție. A fost o provocare, o experiență de autocunoaștere și o oportunitate de a-mi valorifica experiența profesională, creativitatea și pasiunea pentru educație. Am simțit că sunt pe drumul cel bun atunci când am reușit să transform emoțiile în încredere și să demonstrez prin ceea ce fac, nu doar prin ceea ce știu, că pot inspira și aduce valoare procesului educațional. Obținerea locului I la etapele municipală și republicană reprezintă o mare onoare, dar și o responsabilitate de a continua să evoluez. Pentru mine, victoria nu a început odată cu anunțarea rezultatelor, ci în momentul în care am avut curajul să accept provocarea și să cred în propriile forțe.

- Un concurs de o asemenea anvergură presupune o probă riguroasă de măiestrie pedagogică. Ce metode de predare ați adus în fața comisiei?

- Am îmbinat rigoarea matematică cu creativitatea, tehnologiile digitale și metodele interactive de predare. Prin masterclassul „Grădina digitală a gândirii”, am urmărit să demonstrez că elevul nu trebuie să fie doar un receptor de informații, ci un explorator care descoperă, analizează și construiește propriile raționamentului. Am pus accent pe gândirea critică, învățarea prin descoperire și valorificarea tehnologiei ca instrument de dezvoltare a raționamentului, nu ca scop în sine. Cred că autenticitatea, pasiunea pentru ceea ce fac și capacitatea de a transforma învățarea într-o experiență activă au contribuit la aprecierea comisiei. Pentru mine, adevărata măiestrie pedagogică nu constă în a demonstra cât de multe știe profesorul, ci în a crea oportunități prin care elevul să descopere cât de multe poate realiza.

- Cum se intersectează succesul personal din cadrul concursului cu responsabilitățile de zi cu zi de la Liceul „Gaudeamus”? A schimbat acest premiu dinamica relației cu elevii și colegii?

- Succesul obținut la concursul „Pedagogul Anului 2026” îl privesc nu doar ca pe o realizare personală, ci și ca pe o recunoaștere a valorilor profesionale pe care le promovez. Activitatea mea îmbină două roluri importante: cel de profesor de matematică, prin care urmăresc să dezvolt gândirea critică și încrederea elevilor, și cel de director adjunct pentru instruire, prin care susțin dezvoltarea profesională a colegilor, colaborarea și inovația.

Premiul nu mi-a schimbat principiile sau atitudinea față de elevi și colegi, ci mi-a consolidat sentimentul de responsabilitate. Îmi doresc ca învățăceii să vadă în această reușită dovada că perseverența și încrederea în propriile forțe pot conduce la succes, iar colegii să găsească un motiv de inspirație și încurajare. Sunt convinsă că performanța individuală devine cu adevărat valoroasă atunci când contribuie la progresul întregii comunități educaționale. Pentru mine, un titlu se obține într-un moment, dar valoarea lui trebuie confirmată prin ceea ce faci zi de zi.

- Matematica este adesea percepută de elevi ca o disciplină abstractă și dificilă. Cum reușiți să „traduceți” concepte matematice complexe în noțiuni care să fie pe înțelesul tuturor și să le stârniți școlarilor pasiunea pentru științele exacte?

- Din experiența mea, am înțeles că fiecare elev învață în ritmul său, iar ceea ce pentru unii pare simplu, pentru alții poate fi o adevărată provocare. De aceea, atunci când un elev nu înțelege, încerc să găsesc o altă modalitate de a lămuri, nu doar să repet aceeași explicație. Pornesc frecvent de la situații din viața reală, folosesc comparații, reprezentări vizuale, instrumente digitale și învățarea prin proiecte. Am constatat însă că, uneori, o explicație simplă, o analogie potrivită sau puțin umor pot face mai mult decât orice tehnologie. Cele mai frumoase momente sunt acelea în care un elev care spunea „Eu nu pot” prinde curaj, încearcă și descoperă că poate reuși. Nu îmi propun ca toți elevii să iubească matematica la fel de mult ca mine, dar îmi doresc ca fiecare să capete încredere în propriile capacități. Pentru mine, cea mai mare reușită nu este doar atunci când un elev rezolvă o problemă dificilă, ci când începe să creadă că o poate rezolva.

- Aveți numeroase formări recente în domeniul digitalizării și inteligenței artificiale (MagicSchool, NotebookLM, Desmos, cursuri DigiProf). Cum schimbați tabloul tradițional de clasă prin intermediul tehnologiei, fără a pierde esența raționamentului matematic?

- Tehnologia a devenit o parte firească a activității profesionale, atât ca profesor de matematică, cât și ca director adjunct pentru instruire. Sunt o persoană curioasă, îmi place să descopăr și să experimentez, iar multe dintre platformele pe care le utilizez cel mai frecvent le-am explorat din proprie inițiativă. La orele de matematică, folosesc instrumentele digitale pentru a face noțiunile abstracte mai accesibile și pentru a stimula curiozitatea elevilor. Însă nu mă mulțumesc cu obținerea unui rezultat, îi provoc să explice, să argumenteze și să înțeleagă raționamentul din spatele acestuia.

În calitate de director adjunct, am dorit ca experiențele mele să fie utile și colegilor. Astfel, am inițiat și organizat ateliere practice despre portofoliile digitale, OpenBoard, Google Classroom și NotebookLM, inclusiv în parteneriat cu alte instituții de învățământ. Cele două roluri se completează firesc: ca

profesor, descopăr și experimentez, iar ca manager, creez oportunități pentru ca aceste experiențe să fie împărtășite și valorificate de alți profesori. Sunt convinsă că adevărata inovație nu constă în numărul aplicațiilor utilizate, ci în ceea ce reușesc elevii să înțeleagă și să descopere cu ajutorul lor. Tehnologia trebuie să susțină gândirea, nu să o înlocuiască.

- Sunteți autor de curriculum, ghiduri și materiale didactice, inclusiv în domenii conexe precum educația financiară și antreprenorială. Cât de important este ca matematica predată la școală să aibă o aplicabilidade directă în viața reală?

- Pentru mine, matematica înseamnă mai mult decât formule și calcule. Este un mod de a gândi, de a analiza și de a lua decizii argumentate. Experiența în elaborarea curriculumului și a materialelor didactice, precum și implicarea în educația financiară și antreprenorială, m-au ajutat să valorific latura practică a matematicii. La lecții, pornesc frecvent de la situații din viața reală: reduceri, dobânzi bancare, gestionarea bugetului sau compararea ofertelor. Prin proiecte și exemple practice, îi provoc pe elevi să aplice ceea ce învață, iar pentru noțiunile abstracte caut analogii care să faciliteze înțelegerea. Am constatat că nu este suficient ca un elev să rezolve corect un exercițiu, ci trebuie să înțeleagă și unde poate utiliza cunoștințele dobândite. Cel mai important este să învețe matematica nu doar pentru a rezolva exerciții, ci să poată aplica cunoștințele dobândite în situații reale, să identifice soluții și să ia decizii argumentate.

- Din postura de director adjunct pe probleme instructiv-educative, coordonați numeroase procese complexe (atestare, teze, baze de date SIME/SIPAS, comisii metodice). Cum reușiți să echilibrați rigurozitatea managerială cu empatia și sprijinul acordat cadrelor didactice?

- Sunt o persoană exigentă, în primul rând cu mine însămi, apreciez corectitudinea, responsabilitatea și respectarea termenelor. În același timp, experiența mea didactică mă ajută să înțeleg provocările cu care se confruntă colegii mei. În activitatea managerială, încerc să nu mă limitez la a solicita și verifica, ci să ofer și soluții. De exemplu, în procesul de implementare a platformelor SIME și SICE, am elaborat instrucțiuni, am oferit consultații și am organizat formări pentru a facilita activitatea profesorilor. Cred cu tărie că exigența și empatia nu se exclud. Pot fi fermă în privința responsabilităților, dar consider la fel de important să ascult, să înțeleg dificultățile și să ofer sprijin. Țin mult la echitate și respectul reciproc și îmi doresc ca fiecare coleg să se simtă apreciat și susținut. Consider că un manager nu trebuie doar să urmărească rezultate, ci și să creeze condițiile în care angajații să poată lucra cu încredere, să se dezvolte și să performeze.

- Instituția activitatea căreia o gestionați este un pol de inovație și excelență. Cu ce fel de provocări se confruntă astăzi un manager școlar în Republica Moldova și cum le faceți față la Liceul „Gaudeamus”?

- Consider că una dintre cele mai mari provocări ale unui manager școlar este să asigure calitatea educației, să gestioneze schimbările și să susțină dezvoltarea profesională a profesorilor. La „Gaudeamus”, mă implic direct în planificarea și monitorizarea procesului instructiv, pregătirea elevilor pentru examenele naționale de bacalaureat, analiza rezultatelor și identificarea măsurilor de îmbunătățire.

(Continuare în pag.4)

Lecțiile istoriei – lecțiile memoriei

Maria Pilchin este prozatoare, poetă, critic literar, cronicar de teatru, cercetătoare. În 2015 a debutat în poezie cu volumul *Poeme pentru Ivan Gogh*, o carte cu peste 30 de cronici literare și câteva premii importante. Poemele și prozele sale au fost traduse în franceză, neerlandeză, engleză, spaniolă, rusă, greacă, ucraineană, catalană, azeră. La Chișinău și București au fost create două spectacole de teatru după nuvela Doggy.

Scriu aceste impresii de lectură la Sovata, stațiune balneară din România, deoarece aici am terminat lectura romanului *Lecția de rusă* de Maria Pilchin, care a fost lansată cu un public numeros și select la Librăria Cărturești din Chișinău. Cum s-ar zice, am plecat în vacanță cu romanul pe care de fapt la lansare n-am reușit să-l procur din simplul motiv că toate exemplarele puse atunci la vânzare s-au epuizat. Și nu am avut posibilitatea să mă aleg nici cu un autograf de la autoare.

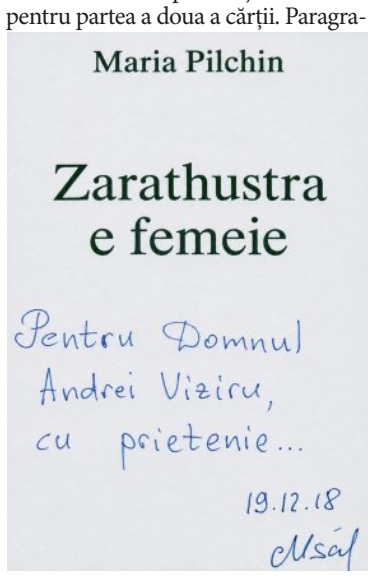
Cu toate acestea pot să mă laud că am un autograf de la Maria Pilchin de la o altă lansare de carte, cu versuri, care a avut loc cu câțiva ani în urmă – „Zaratrusta era femeie”: „Pentru A.V., cu prietenie”. Un autograf simplu, sincer și care sper să fie un început de prietenie literară, ceea ce e destul de rar în lumea de azi. Aici aș mai face trimitere la un alt autograf , dar care a fost scris pentru cititorii Bibliotecii „Transilvania” unde activez acum, și are tangențe cu roma-

nul diptic „Lecția de rusă”. Vorba e de autograful pe pagina trei a cărții *Rusul cel Bun*: „Pentru cititorii Bibliotecii „Transilvania” cu prețuire. Și semnătura. 07.07.21”. Autografele au fost scrise în același stil laconic, dar sugestiv, al Mariei Pilchin. Încă un argument în plus că stilul este omul sau viceversa: omul este stilul.

Dar să revin la lectura cărții cu care am venit în vacanță anul acesta, care dacă e să mă refer la „Zarathustra e femeie”, tot e despre femei, dar în alt context istoric și social. După cum afirmă Zinaida Bolea pe coperta a patra a cărții: „Romanul Mariei Pilchin urmărește două destine feminine marcate de totalitarism, dar care rămân întregi și chiar întregite, capabile să mai creadă în oameni, să-și spună povestea, să-și dezvăluie vulnerabilitatea, frica, furia, umilința și mai ales, puterea”. Astfel am ajuns și la subiectul cărții, deoarece vorba nu e doar despre niște „povești” oarecare spuse la gura sobei, ci de destine cutremurătoare a unor femei deportate, istorii care fac parte din marea dramă a poporului basarabean. Iată ce menționează pe aceeași pagină a patra istoricul Octavian Țîcu: *În lecția de rusă,* Maria Pilchin surprinde trei dimensiuni esențiale ale tragediei Basarabiei sub regimul totalitar sovietic: contextul local („făleștenii și bobocenii mei”) și istoria personală; feminizarea represiunii și a deportaților – fenomen bine cunoscut istoricilor, dar mai puțin cunoscut publicului larg, întrucât deportările din 1949 au fost, în mare parte, deportările femeilor și ale copiilor, și în fine, drama „celuilalt”, a celui de lângă noi, a cărui poveste, la fel de dureroasă, se pierde adesea, deși este spusă chiar în limba celui care i-a supus represiunii”.

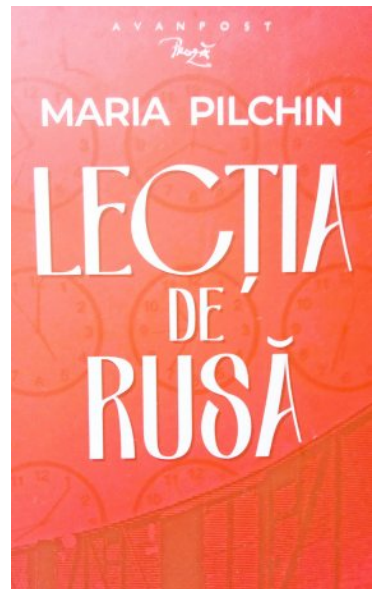
Cartea Mariei Pilchin, după cum e scris pe pagina trei, este un roman-diptic al memoriei feminine post-totalitare. Cu maxime reușite de genul „Memoria nu e doar ceea ce păstrăm, ci și ce reușim să transmitem celor care vin”. Titlul *Lecția de limbă rusă* se potrivește mai mult pentru partea a doua a cărții. Paragra-

ful *Interstițiul* cuprinde prima parte *Dezvățul* și cea de-a doua - *Învățatul*. Mi s-a părut originală denumirea pe care i-a dat-o acestei cărți autoarea, de roman-balama. Sunt descrise două destine care pot fi „paralele și, totuși, legate de același mecanism al istoriei... Ca două fețe ale aceleiași monede istorice, bătute cu aceeași forță, în același secol”.

Romanul se citește ușor, captivant, paginile respiră. Ingenioasă mi s-a părut comparația Siberiei cu „capătul capătului”. În paragraful „Mulțumiri” aflăm că Mariana Harjevschi, directorul general al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, este strănepoata Eudochiei Orlova (Popcova), una din protagonistele cărții, deportată și revenită acasă, după ani de încercări, la Mereșeni, Hâncești, alături de bătrânul ei tată. Oportună este remarca Dianei Iepure, reprezentanta editurii: „*Lecția de rusă* a Mariei Pilchin vine să completeze foarte reușit un raft necesar nu doar pentru istoria noastră literară, ci și pentru o istorie a femeilor – a destinelor frânte, a rezistenței și a luptei pentru supraviețuire, căci experiența celor deportate din spațiul dintre Prut și Nistru rămâne încă insuficient explorată. Personajele acestei cărți au prototipuri reale, urmează traiectoria unor vieți marcate de suferință și ne oferă un adevăr comun, susținut de o puternică dimensiune emoțională și metaforică. Trenul de pe copertă devine un simbol al groazei și al dezrădăcinării, iar fundalul roșu, intens ca sângele, trimite direct la violența istoriei și la brutalitatea imperiului sovietic, sub a cărui emblemă aceste tragedii au fost posibile”.

Consider că laitmotivul romanului diptic este că „Dragostea trece Uralul, trece Nistrul, trece Prutul fără să fie oprită. Dragostea nu se declară la vamă. Și dragostea când e a unei mame e mai încăpățânată decât istoria”.

Andrei VIZIRU

INTERVIUL DE JOI

MARIA CÎRNAȚ – PEDAGOGUL ANULUI 2026

„Un titlu se obține într-un moment, dar valoarea lui trebuie confirmată prin ceea ce faci zi de zi”

(Continuare din pag. 3)

Mă bucur că efortul întregii echipe s-a reflectat în rezultatele bacalaureatului din 2026: media de 8,41, cea mai înaltă din ultimii cinci ani, și avansarea instituției de pe locul 133 pe poziția a 18-a în clasamentul liceelor. În paralel, mă implic activ în digitalizarea proceselor educaționale, elaborarea unor instrumente practice care facilitează activitatea profesorilor și organizarea atelierelor de formare, promovând inovația, colaborarea și schimbul de bune practici. În viziunea mea, managementul înseamnă să anticipez dificultățile, să găsesc soluții și să contribui, alături de echipă, la rezultate care se reflectă în progresul elevilor și al instituției.

- Ați participat la programe de sprijin emoțional și prevenire a burnoutului în rândul profesorilor. Cât de importantă este starea de bine a cadrului didactic pentru calitatea actului educațional?

- Din propria experiență, știu cât de solicitantă poate fi profesia didactică și cât de mult influențează starea emoțională a profesorului atmosfera din clasă. Elevii simt imediat dacă dascălul este liniștit, răbdător și deschis, iar acest lucru le oferă încrederea de a participa, de a pune întrebări și de a învăța fără teama de a greși. Participarea la programele de sprijin emoțional și prevenire a epuizării profesionale m-a ajutat să conștientizez și mai mult această legătură. În calitate de director adjunct, încerc să înțeleg dificultățile colegilor și să identific soluții care să le ușureze activitatea. Cred că un profesor care se simte respectat, apreciat și susținut poate oferi mai mult elevilor săi. Consider că grija față de starea de bine a lucrătorilor înseamnă și grijă față de elevi. Pentru că, dincolo de ceea ce îi învățăm, copiii își amintesc și cum i-am făcut să se simtă ei înșiși.

- Ați parcurs un drum impresionant: de la cercetare științifică și masterat în modelarea proceselor economico-financiare (Universitatea de Stat din Moldova) până la excelență în managementul și pedagogia preuniversitară. În ce măsură v-au ajutat studiile de matematică aplicată în cariera de lider educațional?

- Parcursul meu profesional nu a fost unul planificat de la început. Deși în copilărie îmi doream să devin profesoară, la universitate am ales specialitatea „Matematică Aplicată”, fiind atrasă de perspectivele pe care le oferea dincolo de domeniul educațional. Am început să predau la Liceul „Gaudeamus” încă din ultimii ani de facultate. Recunosc că la început mă gândeam adesea să renunț la învățământ, însă, cu timpul, m-am redescoperit în această profesie și am decis să urmez formări în psihopedagogie.

Orientarea spre management a venit treptat, prin implicarea în activitățile instituției, asumarea unor responsabilități suplimentare și încrederea acordată de unii colegi. Astfel, am exercitat funcția de director adjunct, inițial pentru educație, apoi pentru instruire, ceea ce m-a motivat să urmez și studii de management educațional. Cursurile de matematică aplicată și masteratul mi-au dezvoltat gândirea analitică și capacitatea de a lua decizii argumentate. Pregătirea în contabilitate și participarea la activitățile organizate de JA Moldova mi-au permis să valorific aceste competențe și în educația economică și financiară. Privind în urmă, pot spune că matematica mi-a format gândirea, activitatea didactică m-a ajutat să îmi descopăr vocația, iar experiențele și responsabilitățile asumate m-au condus spre managementul educațional.

- Dacă ați putea schimba sau îmbunătăți un singur lucru în sistemul educațional actual printr-o singură decizie, care ar fi acela?

- Aș introduce un mecanism real de protejare a demnității și autorității profesionale a cadrelor didactice, astfel încât acestea să se simtă respectate, susținute și motivate să își exercite meseria. Din experiența mea de profesor și manager, știu cât de mult îl poate afecta pe un cadru didactic o acuzație nefondată sau lipsa de susținere. De aceea, mi-aș dori ca sesizările să fie examinate obiectiv, cu ascultarea tuturor părților, iar dascălul să beneficieze de sprijin managerial și juridic atunci când este necesar. Nu pledez pentru privilegii, ci pentru respect reciproc, responsabilitate și restabilirea încrederii dintre școală, familie și societate. Îmi

doresc ca profesorul să intre în sala de clasă cu bucuria de a preda, nu cu teama de a fi judecat pe nedrept. Pentru că un pedagog respectat și susținut poate oferi elevilor ceea ce are mai bun.

- Ce sfat i-ați oferi unui tânăr specialist care abia pășește pragul clasei ca profesor de matematică, dorindu-și o carieră de succes, dar temându-se de provocările sistemului?

- I-aș spune să aibă răbdare și să nu renunțe la primele dificultăți. O spun din propria experiență: în primii ani îmi repetam adesea „Acesta este ultimul meu an în învățământ!”. Și totuși, acel „ultim an” s-a transformat într-o carieră pe care astăzi o privesc cu satisfacție și mândrie. L-aș încuraja să învețe, să experimenteze, să nu se teamă de greșeli și să se bucure de fiecare mic progres al elevilor. Pentru că, la urma urmei, nu trebuie să lase dificultățile de astăzi să-l priveze de satisfacțiile de mâine – uneori, drumul pe care vrei să îl părăsești este tocmai cel pe care ajungi să te regăsești.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Programul „Mental Health Matters” – o nouă viziune de formare a pedagogilor sociali

Pregătirea viitorilor specialiști din învățământul profesional tehnic (VET - Vocational Education and Training) din Republica Moldova face un pas decisiv spre alinierea la standardele europene. Această inițiativă, dezvoltată în cadrul programului Erasmus+, vine să revoluționeze modul în care viitorii pedagogi și asistenți sociali abordează alfabetizarea non-clinică privind sănătatea mintală a tinerilor. Proiectul aduce un nou cadru de formare inovator, intitulat „Mental Health Matters: Strengthening VET and Social Assistance Capacities” (MHM).

Un consorțiu internațional pentru excelență în educație

Implementarea acestui proiect de anvergură se bazează pe un acord de parteneriat solid, finanțat prin programul Erasmus+. Inițiativa reunește instituții academice și organizații de profil din patru țări europene: Cipru, Italia, Grecia și R. Moldova. Coordonatorul oficial al proiectului este corporația EDEX - Educational Excellence Corporation Limited (UNIC) din Nicosia, Cipru.

Schimbul de bune practici la nivel internațional și beneficiile directe ale acestui program vor fi împărtășite între următoarele instituții partenere: Instituția Publică Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca; IP Centrul de Excelență în Pedagogie „Alexe Mateevici” din Chișinău; Asociația Obștească Centrul de Inovare și Politici din Moldova (CIPM); Consorzio di Cooperative Sociali Global Med Care (GMC), Scerni, Italia; Institouto Meleton Kainotomias kai Anaptyxis A.M.K.E. (IMKKA), Melissia, Grecia. Introducerea acestui curriculum modern atât la Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca, cât și la Centrul de Excelență în Pedagogie „Alexe Mateevici” din Chișinău reprezintă un efort comun de modernizare a sistemului VET din țară.

Prin implementarea curriculumului MHM, nu doar că se aduc standardele europene mai aproape de sălile noastre de clasă, dar se oferă viitorilor pedagogi sociali instrumentele esențiale pentru a deveni un sprijin real, non-clinic, pentru tinerii aflați în dificultate. Această viziune modernă va asigura o abordare unitară și profesionistă la nivel național.

Un răspuns direct la nevoile sistemului educațional

Cercetările preliminare efectuate în cadrul proiectului au scos la iveală o realitate statistică ce nu mai putea fi ignorată: doar 12,8% dintre elevii de la specialitățile de asistență socială se consideră pe deplin pregătiți să gestioneze problemele de ordin emoțional și comportamental ale tinerilor. Mai mult, peste 70% dintre respondenți au solicitat reconfigurarea orelor de curs prin înlocuirea prelegerilor teoretice cu studii de caz, simulări și jocuri de rol.

Ca răspuns direct la aceste date, programul propune o cale comună de învățare de 60 de ore (structurată în 36 de ore teoretice, 12 ore de studiu individual și 12 ore de aplicații practice). Modulele din cursul respectiv vor fi integrate armonios prin infuzare în disciplinele existente în oferta educațională a colegiilor, precum Psihologie, Educație incluzivă sau în cadrul stagiilor de practică de specialitate.

Competențe europene în limitele rolului profesional

Elementul de noutate absolută al curriculumului MHM constă în delimitarea rigidă a competențelor pedagogului social, punând accentul pe intervenții non-ofensive și suport centrat pe persoană. Programul nu califică elevii pentru a pune diagnostice sau a oferi psihoterapie, ci îi dotează cu instrumente clare de prim ajutor psihologic (*Psychological First Aid*).

Prin intermediul a 9 module specializate, viitorii absolvenți vor învăța: să recunoască semnele timpurii de suferință psihologică (anxietate, izolare, schimbări funcționale); să documenteze obiectiv observațiile, separând faptele de interpretări; să gestioneze eficient cazurile complexe generate de realitatea din Republica Moldova, cum ar fi impactul migrației părinților asupra copiilor rămași acasă; să utilizeze tehnicile internaționale standardizate *Look, Listen and Link* (Privește, Ascultă, Conectează) în situații de criză.

Securitatea elevului și alinierea la protocoalele naționale

Evaluarea elevilor în cadrul acestui program va fi una de tip „Pass/Fail” la prevenirea criteriilor de siguranță. Viitorul pedagog social va fi validat ca fiind „competent în rol” doar dacă demonstrează capacitatea de a activa imediat rutele de urgență în caz de risc major (cum ar fi intențiile de autovătămare sau suicid). Programul este perfect ancorat în infrastructura de asistență din țara noastră, instruind elevii să colaboreze strâns cu Serviciul Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112, Telefonul Copilului 116 111 și să respecte riguros prevederile Mecanismului Intersectorial de Cooperare.

Prin alinierea directă la standardele europene de calitate a formării profesionale (EQAVET) și la clasificarea europeană a competențelor și ocupațiilor (ESCO), documentul MHM oferă colegiilor din R. Moldova nu doar un ghid de bune practici, ci și oportunitatea de a crește valoarea inserției pe piața muncii a absolvenților lor. Implementarea acestui curriculum la IP Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca și la IP Centrul de Excelență în Pedagogie „Alexe Mateevici” din Chișinău promite să devină un model de bune practici pentru întregul sistem de învățământ profesional tehnic, oferindu-le viitorilor pedagogi sociali calități inestimabile de reziliență, sprijin timpuriu și siguranță, ce vor fi aplicate în comunitățile școlare în care vor activa.

Tatiana VIȘNIOVAIA,
manager de proiect,
Virgilia CELAC,
expert didactic,
Ludmila ROMAȘCAN,
expert didactic,
Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

UEFA Playmakers – program de fotbal care începe cu o poveste la Liceul „Orizont” din Bălți

„UEFA Playmakers este o inițiativă care aduce fetele mai aproape de fotbal prin joc, imaginație și povești. În cei 5 ani de implementare în Republica Moldova, programul a reușit să inspire mii de fete ca să descopere bucuria fotbalului”, este de părere Natalia Ceban, coordonatoare de proiect din partea Federației Moldovenești de Fotbal.

Programul internațional UEFA Playmakers, lansat în 2020 de UEFA în parteneriat cu Walt Disney Company, introduce fetițele între 5 și 8 ani în lumea fotbalului prin activități de joc și povești inspirate din filme Disney. Spre deosebire de antrenamentele tradiționale, aceste activități combină exercițiile fizice cu elemente creative, dezvoltând încrederea în sine, spiritul de echipă și abilitățile motrice ale copiilor.

La nivel european, programul a atras zeci de mii de fete și continuă până în 2027 datorită rezultatelor pozitive în promovarea fotbalului feminin de bază. În Republica Moldova, inițiativa este coordonată de FMF, implicând școli și organizații sportive.

Un exemplu de implementare reușită este Liceul Teoretic „Orizont” din Bălți, unde programul face parte din activitățile extracurriculare. Fetițele participă la sesiuni

interactive care combină jocul și exercițiile fizice, învățând elementele de bază ale fotbalului într-un mediu sigur și prietenos. Profesorii folosesc metode interactive pentru a stimula participarea, cooperarea și dezvoltarea socială, transformând sportul într-o experiență educativă.

Proiectul promovează și egalitatea de gen în sport, oferind fetițelor mici oportunitatea de a explora o activitate tradițional asociată băieților. Astfel, UEFA Playmakers demonstrează cum sportul și educația pot colabora pentru dezvoltarea fizică, socială și emoțională a copiilor, într-un mod plin de bucurie și imaginație.

Alexandru COCETOV,
IPÎ Liceul Teoretic „Orizont”, Bălți

Educație muzicală fără frontiere la Școala de Arte „V. Hanganu” din Cantemir

Muzica unește și inspiră, iar uneori câteva acorduri sunt suficiente pentru a transforma o zi obișnuită într-o experiență de neuitat. În luna octombrie a.c., Școala de Arte „Valeriu Hanganu” din orașul Cantemir a devenit gazda unui eveniment cultural deosebit, desfășurat în cadrul proiectului „Educație muzicală fără frontiere”.

Evenimentul a reunit elevi și cadre didactice în jurul muzicii, oferindu-le oportunitatea de a participa la un masterclass și la un concert susținut de doi artiști remarcabili: Ștefan Diaconu, la flaut, și Radu Rățoi, la acordeon. Prin talentul, măiestria interpretativă și pasiunea lor, artiștii au oferit publicului momente deosebite, demonstrând forța muzicii de a transmite emoții și de a apropia oamenii.

Organizarea evenimentului, cu implicarea directoarei instituției, Tatiana Coroi, a contribuit la crearea unui cadru favorabil dialogului artistic și promovării valorilor culturale. Pentru elevi și profesori, această întâlnire a reprezentat o valoroasă experiență de învățare, o sursă de inspirație și o oportunitate de a descoperi noi perspective asupra interpretării muzicale.

Astfel de inițiative confirmă rolul important al educației artistice în formarea tinerelor generații. Dincolo de dezvoltarea competențelor muzicale, întâlnirile cu artiști consacrați cultivă sensibilitatea estetică, creativitatea și dorința de a explora noi orizonturi culturale. Evenimentul de la Cantemir a demonstrat că muzica nu cunoaște frontiere, ci construiește punți între oameni, culturi și generații.

Lucia BOLOCAN,
profesor, Școala de Arte „Valeriu Hanganu”, or. Cantemir

„Învățăm în Pace”

Trăim „un secol grăbit...”, un secol în care creierul păşeşte înainte, iar sufletul rămâne undeva în urmă. Şi atunci apare întrebarea: „Unde ne grăbim?”. De ce trecem în grabă peste acele valori ce ar trebui încununate în inimă: bunătate, prietenie, respect, empatie, pace... În acest context, un rol important îl are şcoala, locul unde se „plămădesc” aceste valori, locul în care pacea devine o valoare. Este acel locaş în care mintea copilului este liberă să exploreze, să creeze, să identifice, să stabilească, să descopere.

Noi, cadrele didactice, nu predăm doar materii de studiu, predăm pacea. Un obiect pe cât de simplu, pe atât de complicat în acelaşi timp. Fiindcă pacea începe cu noi, de la cel mai mic copil din interior, care vrea să schimbe lumea.

Cu acest mesaj am participat la Programul de Formare realizat de Centrul de Informare şi Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) „Învăţăm în Pace”. Şi am început cu noi înşine: Nu că nu am şti cine suntem, ci cu felul, modul în care ne recunoaştem emoţiile şi trăirile, cum construim relaţii, stabilim contacte, acceptăm şi în acelaşi rând respingem cu fermitate unele perspective de gestionare a conflictelor.

Aici şi acum vorbim de conflictele interioare. Frica, confuzia, durerea, ruşinea stimulează aceste conflicte. Şi cum le „aranjăm”? Prin atitudine, prin procese inverse: linişte, calmitate, curaj, înţelegere, diversitate umană, „eu-noi”. Doar aşa putem educa „arhitecţii păcii”, pornind de la propriile trăiri şi de la felul cum ne raportăm la ceilalţi.

Cu mult tact, cu multă responsabilitate am fost ghidaţi de facilitatorul acestui Program, Iosif Moldovanu, specialist cu un deosebit dar al comunicării, emoţiei, stabilităţii. O singură idee: „Fii tu însuţi...” ne limpezea starea, care mai apoi se transpunea într-o activitate practică. Şi nu era nevoie de reguli stricte, timp fixat, „ca nu cumva să depăşeşti...”, o făceam lejer, cu simplitate, nesiliţi, cu un „da” puternic: „Vreau şi eu să spun ce simt! Ce simte acel copil mic din mine, când eram ghidaţi de mama şi tata?”. În acele momente uitam că suntem maturi, doream doar să fim auziţi, înţeleşi.

Lucrul în perechi şi în grupuri, cercuri mici oferă şanse de exprimare lejeră, calmă, liniştită. Ne simţeam în siguranţă. Am explorat cei zece piloni ai construirii

păcii, inspiraţi din ghidul „The Child Peacebuilder Guide”. Cele 4 cadrane au stat în capul mesei: nu poţi deveni responsabil până nu conştientizezi, iei atitudine, acţionezi.

Conştientizare	**Atitudine**
Acţiune	**Responsabilitate**

Îl putem lua şi ca motto al vieţii. Şi aceasta discipolii noştri învaţă de la noi, de la propriile noastre experienţe. Aşa se studiază în pace: învăţăm să fim mai buni, mai înţelepţi, mai uniţi, mai responsabili, pornind de la noi înşine. Iar când clasa de elevi devine nu doar un spaţiu al învăţării, ci şi un loc al empatiei, un loc în care se conturează valori, atitudini, comportamente asertive, atunci predarea devine atractivă, capătă sens. Cadrul didactic se redefineşte: dintr-un furnizor de informaţii într-un facilitator al armoniei.

Probabil, a-i învăţa pe copii să înveţe în pace este o condiţie primordială într-o societate, una dintre cele mai durabile investiţii în viitorul acestei societăţi. O lume mai bună, mai dreaptă, mai umană este formată de oameni responsabili, care trăiesc şi învaţă în pace. Asta am învăţat-o noi, cadrele didactice, la Şcoala de formare „Învăţăm în Pace”. Asta ne-a învăţat Iosif Moldovanu: *„Pacea începe cu noi înşine!”*.

Silvia CRICOVAN,
Elena ERIZANU-PÎNZARI,
învăţătoare,
IPLT „Alexandru Ioan Cuza”,
mun. Chişinău

UE: Proiectul pentru tineri „Voice of Regions”, în desfăşurare

Peste 25 de idei şi iniţiative comunitare în cadrul Proiectului „Voice of Regions” au fost formulate de 88 de tineri din Otaci, Taraclia, Edineţ, Comrat şi Cahul. Rezultatele Programului au fost prezentate pe 30 octombrie curent la Agenţia Relaţii Interetnice (ARI). Propunerile s-au axat pe domenii ce ţin de accesul la educaţie şi informare, amenajarea spaţiilor dedicate tinerilor, alfabetizare digitală pentru persoanele în vârstă, voluntariat, activităţi creative şi tehnologice.

Printre iniţiativele de dezvoltare a comunităţilor, care au început deja să fie puse în practică, se numără Clubul pentru mame „Amare Daja”, lansat la Otaci, şi amenajarea unui colţ de lectură, care reprezintă primul pas spre crearea unei biblioteci sociale. 9 dintre iniţiative au continuat să fie dezvoltate după încheierea laboratoarelor regionale, iar 2 cereri de finanţare au fost depuse la Programul de Granturi pentru Organizaţiile de Tineret, elaborat de Ministerul Educaţiei şi Cercetării şi implementat de Agenţia Naţională pentru Tineret.

Veaceslav Reabcinschii, directorul general al ARI, a menţionat că implicarea tinerilor din comunităţile etnice în procesele decizionale este unul dintre obiectivele instituţiei. De asemenea, el i-a îndemnat pe participanţi să transforme ideile în acţiuni concrete, încurajându-i să acceseze programele de granturi disponibile. La rândul său, Natalia Djandjgava, manageră de ţară a CMI (Crisis Management Initiative) – Fundaţia pentru Pace „Martti Ahtisaari”, a vorbit despre contribuţia benefică a iniţiativelor de tineret la dezvoltarea comunităţilor.

Proiectul „Voice of Regions” este implementat de CMI – Fundaţia pentru Pace „Martti Ahtisaari” cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Acesta este realizat de Consiliul de Tineret pe lângă Agenţia Relaţii Interetnice, împreună cu organizaţiile Dopomoha, Moldova pentru Pace şi International Impact Centre, în cadrul proiectului „Coeziune socială prin dialog”.

Reporter UPp

Literatură ucraineană pentru Biblioteca Gimnaziului „Taras Şevcenco” din Chişinău

Biblioteca Gimnaziului „Taras Şevcenco” din capitală a beneficiat de un lot de literatură ucraineană pentru copii. Donaţia a fost oferită de Societatea Crucii Roşii din Moldova şi Ucraina prin intermediul Ambasadei Ucrainei la Chişinău.

Astfel, elevii refugiaţi din ţara vecină cuprinsă de războiul de agresiune declanşat de Rusia, care învaţă la instituţia din R. Moldova, vor avea acces la mai multe cărţi în limba lor maternă. Iniţiativa îşi propune să contribuie la integrarea copiilor refugiaţi, oferindu-le resurse educaţionale şi literare care să îi ajute să-şi păstreze identitatea culturală şi tradiţiile. Din cele 20 de clase ale Gimnaziului „Taras Şevcenco”, în 12 - procesul educaţional se desfăşoară în limba ucraineană. În cadrul instituţiei învaţă 498 de elevi, dintre care 431 - sunt copii refugiaţi din Ucraina. De remarcat

că, în anul de studii 2026/2027, au fost deschise 4 clase noi cu predare în limba ucraineană, în care studierea limbii române este obligatorie. Donaţia completează suportul oferit anterior, care a constat din manuale şcolare în limba ucraineană pentru clasele cu predare în această limbă.

Studiu CBOL: 96,3% dintre respondenți consideră că tehnologiile digitale contribuie la îmbunătățirea calității educației

Cercetarea realizată de Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău (UPSC), în parteneriat cu Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați (UGAL), România, evidențiază rolul soluțiilor digitale inovative în asigurarea accesului echitabil la educație și dezvoltarea colaborării academice transfrontaliere. În cadrul proiectului *„Bibliotecă universitară transfrontalieră online pentru acces echitabil la servicii educaționale de înaltă calitate" (CBOL), cod ROMD00388,* a fost realizat un studiu privind percepțiile, competențele și experiențele utilizatorilor referitoare la accesibilitatea educației, prin soluții digitale inovative și la utilizarea Bibliotecii digitale transfrontaliere.

Un moment important pentru valorificarea rezultatelor l-a constituit Conferința de închidere a proiectului CBOL, desfășurată la 27 octombrie curent, în cadrul căreia a fost anunțată finalizarea studiului „Îmbunătățirea accesibilității educației prin soluții inovatoare". Cercetarea a fost realizată de echipa Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă", în parteneriat cu Universitatea „Dunărea de Jos", iar rezultatele acesteia oferă o perspectivă asupra percepțiilor, competențelor și experiențelor beneficiarilor cu privire la utilizarea soluțiilor digitale inovative și a resurselor educaționale transfrontaliere.

Cercetarea a inclus 241 de respondenți – studenți, masteranzi, doctoranzi, cadre didactice universitare și preuniversitare, precum și bibliotecari. Participanții provin din șase țări, majoritatea fiind din Republica Moldova (90,5%). Studiul a urmărit să identifice modul în care tehnologiile digitale, platformele educaționale și resursele bibliotecilor digitale contribuie la îmbunătățirea calității educației și la extinderea oportunităților de învățare și cercetare.

Rezultatele cercetării confirmă interesul crescut pentru digitalizarea educației

Datele obținute evidențiază o atitudine foarte favorabilă față de integrarea tehnologiilor digitale în activitatea educațională: 96,3% dintre respondenți consideră că tehnologiile digitale contribuie la îmbunătățirea calității procesului de predare-învățare-evaluare; 94,6% apreciază contribuția tehnologiilor digitale la dezvoltarea valorilor educaționale moderne; 93,8% își exprimă disponibilitatea de a integra resurse și tehnologii digitale inovative în activitatea profesională; 92,5% consideră că biblioteca digitală contribuie la asigurarea egalității de șanse privind accesul la educație și informare; 90,9% apreciază oportunitățile de colaborare și schimb de resurse la nivel național și internațional oferite de biblioteca digitală. Un rezultat important al cercetării îl constituie identificarea diferenței dintre atitudinile favorabile față de digitalizare și nivelul competențelor necesare aplicării efective a tehnologiilor în activitatea pedagogică. Deși participanții recunosc valoarea educațională a instrumentelor digitale, aceștia manifestă o încredere mai moderată în propriile capacități de adaptare a conținuturilor la mediul digital și de identificare a instrumentelor care stimulează motivația și implicarea cursanților. Această diferență este mai pronunțată în cazul persoanelor cu experiență digitală redusă sau medie, ceea ce evidențiază necesitatea unor programe de formare continuă diferențiate, orientate spre aplicarea practică a competențelor digitale și integrarea pedagogică a tehnologiilor.

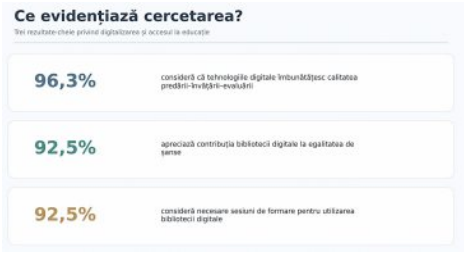

Biblioteca digitală – un spațiu al accesului echitabil și al colaborării academice

Rezultatele studiului confirmă importanța *Bibliotecii digitale transfrontaliere* în extinderea accesului la resurse educaționale și științifice, facilitarea colaborării și susținerea activităților de învățare și cercetare. Respondenții apreciază în mod deosebit potențialul bibliotecii digitale de a reduce barierele de acces la informație și de a crea oportunități de colaborare între studenți, cadre didactice și cercetători din instituții diferite.

Totodată, răspunsurile participanților evidențiază direcții concrete pentru dezvoltarea platformei: diversificarea și actualizarea colecțiilor științifice, accesul la baze de date internaționale, îmbunătățirea funcțiilor de căutare, dezvoltarea spațiilor virtuale de colaborare, integrarea cu sisteme de management al învățării și extinderea funcționalităților de accesibilitate pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale. Un aspect deosebit de relevant îl reprezintă faptul că 92,5% dintre respondenți consideră necesară continuarea sesiunilor de formare pentru utilizarea resurselor bibliotecii digitale, iar 77,6% - își exprimă acordul total cu această necesitate.

Inteligența artificială și pedagogia digitală – priorități pentru formarea continuă

Răspunsurile la întrebările deschise au evidențiat interesul participanților pentru noi oportunități de dezvoltare profesională. Cea mai solicitată direcție de formare este utilizarea inteligenței artificiale în educație, menționate în 32% dintre răspunsuri. Sunt solicitate, de asemenea, activități de formare privind utilizarea sistemelor de management al învățării (22%), pedagogia digitală și designul instrucțional (20%), crearea de conținut digital (20%), securitatea cibernetică și protecția datelor (17%).

Participanții au subliniat importanța utilizării responsabile și etice a inteligenței artificiale în procesele de predare, evaluare și cercetare, precum și necesitatea dezvoltării unor competențe care să permită proiectarea unor experiențe de învățare interactive, flexibile și adaptate nevoilor beneficiarilor. De asemenea, peste jumătate dintre observațiile formulate de respondenți (56%) conțin aprecieri favorabile și mulțumiri pentru activitățile de formare desfășurate în cadrul proiectului, acestea fiind prețuite pentru utilitatea și relevanța lor.

Cercetarea oferă repere pentru sustenabilitatea proiectului CBOL

Concluziile studiului fundamentează direcțiile de continuitate și dezvoltare a rezultatelor proiectului CBOL. Printre acestea se numără organizarea programelor de formare diferențiate în funcție de nivelul competențelor digitale, dezvoltarea unui modul de utilizare etică a inteligenței artificiale, diversificarea colecțiilor bibliotecii digitale, simplificarea accesului pentru utilizatorii din afara UPSC și extinderea rețelei de colaborare dintre instituțiile de învățământ superior și bibliotecile din Republica Moldova și România.

Prin rezultatele obținute, cercetarea evidențiază faptul că transformarea digitală a educației necesită o abordare integrată, în care infrastructura tehnologică, accesul la resurse științifice, competențele digitale, pedagogia inovativă și incluziunea educațională se susțin reciproc. Proiectul CBOL contribuie astfel la consolidarea unui ecosistem educațional transfrontalier, bazat pe acces echitabil la informație, cooperare academică și dezvoltarea competențelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Biblioteca digitală devine un instrument important pentru susținerea comunității academice și crearea unor noi oportunități de învățare, predare și cercetare dincolo de granițele instituționale și geografice.

Studiul „Asigurarea accesibilității educației prin soluții inovative" a fost elaborat de Diana ANTOCI, profesor universitar, doctor habilitat, și Angela GLOBA, conferențiar universitar, doctor în științe pedagogice, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" din Chișinău.

Marele Premiu al unui festival internațional de modă, câștigat de o studentă UPSC

Elena Samoilă, studentă la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, a obținut Marele Premiu al Juriului la cea de-a XXX-a ediție a Festivalului Internațional Studențesc de Modă „Culorile Toamnei”, desfășurat la Pitești, România. Distincția reprezintă o recunoaștere a creației sale vestimentare în cadrul unei competiții internaționale dedicate tinerilor designeri.

Performanța studentei UPSC a fost apreciată de juriul Festivalului, prezidat în acest an de designerul român Cătălin Botezatu. Participarea la eveniment a oferit un cadru de afirmare a creativității și viziunii artistice într-un domeniu în care expresia personală, originalitatea și stăpânirea limbajului vizual sunt esențiale.

Parcursul artistic al Elenei Samoilă este susținut de Eugen Reabenchi, coordonator al Programului de licență din cadrul Facultății de Arte Vizuale și Design a UPSC, care i-a îndrumat formarea profesională. Premiul obținut la Pitești aduce în atenție atât potențialul creativ al tinerei generații de designeri din Moldova, cât și rolul pregătirii universitare în afirmarea acestora la competiții internaționale.

Ministerul Culturii
Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
ASOCIAȚIA CULTURALĂ DE TINERET VATRA
CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR PITEȘTI
CCS PITEȘTI
Festivalul Internațional Studențesc de Modă - Editia a XXX - a
"Culorile Toamnei"
Diplomă
Se acordă „Marele Premiu al Juriului"
Elena Samoilă
Chișinău
Participant la Festivalul Internațional Studențesc de Modă
"Culorile Toamnei",
ediția a XXX-a, 27 octombrie 2026, Pitești.
PREȘEDINTE JURIU, Cătălin Botezatu
DIRECTOR ARTISTIC, Valeria Coman
DIRECTOR CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR PITEȘTI, Daniel Ionescu

Copii cu sindromul Down au realizat picturi, donate Institutului Mamei și Copilului

O inițiativă desfășurată de Asociația Obștească „Sunshine” din R. Moldova a încurajat mai mulți copii să realizeze picturi pe care ulterior să le doneze Institutului Mamei și Copilului din Chișinău. Aceste lucrări au fost repartizate la Secția de Reabilitare Medicală și Medicină Fizică, precum și la Centrul de Genetică Medicală și Sănătatea Reproducerii.

Prin intermediul artei, copiii au transmis mesaje sincere despre bunătate, acceptare, diversitate și dragoste de viață. Fiecare pictură reflectă sensibilitatea și creativitatea micilor artiști și reprezentând în același timp un îndemn de a privi lumea cu mai multă deschidere și empatie. Inițiativa a avut o semnificație aparte mai ales în luna octombrie, dedicată conștientizării sindromului Down, perioadă în care sunt promovate incluziunea, informarea corectă și acceptarea.

De asemenea, astfel de lucrări oferă părinților încurajare și speranță. Mesajul transmis de astfel de creații este deosebit de încurajator și plin de alinare pentru familiile care se confruntă cu un diagnostic de acest gen. Fără doar și poate, acțiunea are o mare importanță pentru impulsul de solidaritate, acceptare și incluziune transmis societății.

Consiliul Europei: Pentru modernizarea LRPS se vor investi peste 5 milioane de euro

Renovarea capitală a blocurilor de studii și construirea unui Complex sportiv multifuncțional în incinta Liceului Republican cu Profil Sportiv (LRPS) din Chișinău se va asigura prin investiții de peste 5 milioane de euro. Mijloacele financiare vor fi acordate, prin două proiecte, de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Banca Mondială.

Complexul sportiv va fi edificat pe teritoriul instituției, în zona terenurilor de fotbal, incluzând săli de box, lupte, caiac-canoe și de alte discipline sportive. Investițiile vor permite modernizarea infrastructurii instituției și îmbunătățirea condițiilor de pregătire pentru elevii care practică sportul de performanță.

Recent, la Liceu au fost realizate mai multe lucrări de reabilitare. Astfel, una dintre sălile de sport a fost renovată integral și s-au îmbunătățit condițiile din cămine, instituția fiind dotată cu calculatoare și table interactive. De asemenea, s-au instalat panouri fotovoltaice și a fost modernizată cantina. ■

Burse de studii liceale în Regatul Unit și SUA

A fost dat startul pentru o nouă ediție a programelor internaționale ASSIST și HMC Projects. Astfel, elevii din R. Moldova au posibilitatea să aplice pentru burse de studii la licee private din Statele Unite ale Americii și Regatul Unit al Marii Britanii.

Programul ASSIST este destinat elevilor din clasele IX-XII, oferindu-le posibilitatea de a învăța o perioadă de la un an până la trei într-un liceu privat din SUA. Bursele disponibile includ mai multe categorii de finanțare, printre care Sanderson, Lindfors, David și Kemper.

În ceea ce ține de Programul HMC Projects, acesta vizează elevi ai claselor a X-a, cărora li se oferă oportunitatea de a studia timp de doi ani la școli private partenere din Marea Britanie, pentru a finaliza ciclul liceal. Acesta oferă atât burse complete, cât și îndemnizații ce presupun o contribuție financiară redusă din partea beneficiarilor.

Procesul de selecție pentru ambele programe include evaluarea cunoștințelor de limba engleză, redactarea unui eseu și participarea la un interviu. Programele sunt coordonate la nivel național de International Study Centre for Educational Opportunities (ISCEO).

Termenul-limită pentru depunerea cererilor este 1 decembrie curent. Alte detalii despre criteriile de eligibilitate, condițiile de participare, procedurile de înscriere și de aplicare le aflați pe paginile oficiale ale programelor: *isceo.md/ro/hmc-assist/assist-offer* sau *isceo.md/ro/hmc-assist/hmc-offer*

ANUNȚ

Direcția Educație, Tineret și Sport a Consiliului Raional Edineț anunță prelungirea concursului pentru ocuparea funcțiilor vacante de:

- **director al IP Gimnaziul Hlinaia, s. Hlinaia;**
- **director al IP Gimnaziul „Mihail Sadoveanu”, or. Cupcini;**
- **director al IP Liceul Teoretic Gordinești, s. Gordinești;**
- **director al IP Gimnaziul Ruseni, s. Ruseni;**
- **director al IP Complexul Educațional Gimnaziul-Grădiniță, s. Hincăuți.**

Informații privind participarea la concurs se află pe pagina web a Direcției Educație, Tineret și Sport a Consiliului Raional Edineț (detsedinet.md) și la nr.de telefon 0246-22097.

CONCURS

Școala auxiliara nr.7 din mun. Chișinău anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor de **director adjunct pentru educație** și **director adjunct pentru instruire** – câte 0,5 (jumătate de unitate) salariu. Informații suplimentare referitoare la concurs se află pe pagina web a instituției: https://scauxiliara7.educ.md/

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală". Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 3639.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF ▸ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▸ Iulian Bogatu
REPORTER ▸ Silvia Țurcan
CORECTOR ▸ Elvira Țâganaș-Pântea
MACHETATOR ▸ Iurie Babii

Redacția nu corespondează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:
„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264